

חוק הפרשנות, התשמ"א—1981 *

פרק א': תחולה

1. חוק זה יחול לגבי כל חיקוק והוראת מינהל, אף אם ניתנו לפני תחילתו, אם אין הוראה אחרת לענין הנדון ואם אין בענין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם חוק זה; אולם על מלים וביטויים שבחיקוקים והוראות מינהל שניתנו לפני תחילת חוק זה לא יחול סעיף 3 אלא יוסיפו לחול ההגדרות שבסעיף 1 לפקודת הפרשנות.¹

תחולת החוק
וסייגיה

2. מונח שהוגדר בחיקוק — משמעו כהגדרתו, והגדרה זו תחול גם על תקנות שהותקנו לפי אותו חיקוק, וכל צורה דקדוקית הנגזרת מהמונח תתפרש לפי אותה משמעות, הכל אם אין הוראה אחרת לענין הנדון ואם אין בענין הנדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם אותה הגדרה.

תחולת הגדרות
שבחיקוק

פרק ב': פירוש מלים וביטויים

3. המלים והביטויים הבאים להלן — משמעותם כמפורש בצידיים:
"בכתב" — לרבות בכל דרך אחרת של הצגת אותיות, ספרות או סימנים בצורה הנראית לעין או הניתנת לפענוח חזותי;

משמעותם של
מלים וביטויים

"דין" — כל אחד מאלה:

(1) חיקוק;

(2) דינים דתיים — בין שבעל פה ובין שבכתב — כפי תקפם במדינה;

(3) (א) אקט של הפרלמנט הבריטי או דבר המלך במועצתו או חלק מהם, או תקנות לפיהם, ודיני המשפט המקובל ועקרוני היושר של אנגליה, כפי תקפם במדינה;

(ב) דינים עותמאניים כפי תקפם במדינה;

"הוראת מינהל" — הוראה או מינוי — לרבות הודעה, מודעה, רשיון, היתר וכיוצא באלה — שניתנו בכתב מכוח חוק ואינם בני-פעל תחיקתי;

"הפרה", לענין דרישה או הוראה — אף אי-קיומה במשמע;

"חוק" — חוק של הכנסת או פקודה;

"חטא" — עבירה שענשה מאסר לא יותר מחודש אחד, ואם ענשה קנס בלבד — לא יותר ממאתיים שקלים;

"חיקוק" — חוק או תקנה;

"חלוט", לענין פסק דין או החלטה של בית משפט — שאין עליהם עוד ערעור או ערר או השגה כיוצא בהם;

"יום" — תקופה מחצות הלילה עד חצות הלילה שלאחריו;

* נחקל בכנסת ביום ט"ז באייר התשמ"א (20 במאי 1981); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 1456, התש"ם, עמ' 228.

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 1, עמ' 2.

"מחוו" — אחד המחווות המינהליים ששטח המדינה מחולק להם בידי הממשלה על פי חוק;

"מיטלטלין" או "טובין" — נכסים מוחשיים שאינם מקרקעין;

"מימי חופין" — רצועת ים פתוח לאורך חופי המדינה, ברוחב ששה מילים מנקודת שפל המים שבחוף;

"מקרקעין" — קרקע, כל הבנוי עליה והנטוע בה וכל דבר אחר המחובר אליה חיבור של קבע, זולת מחוברים הניתנים להפרדה;

"נציג היועץ המשפטי לממשלה" או "בא כוח היועץ המשפטי לממשלה" — פרקליט בפרקליטות המדינה על שלוחותיה או מי שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו להיות נציגו או בא-כוחו;

"נקבע" — נקבע בחיקוק שבו מצוי ביטוי זה או בתקנות שניתנו לפיו;

"עוון" — עבירה שענשה מאסר יותר מחודש ולא יותר משלוש שנים, ואם ענשה קנס בלבד — יותר ממאתיים שקלים;

"פשע" — עבירה שענשה מוות או מאסר יותר משלוש שנים;

"פקודה" — פקודה שניתנה לפני הקמת המדינה או פקודה של מועצת המדינה הומנית; "קונסול" או "נציג קונסולרי" — קונסול כללי, קונסול, סגן קונסול וכל המוסמך למלא תפקידו של אחד מאלה, וכן סוכן קונסולרי;

"רשות מקומית" — עיריה, מועצה מקומית, ועד מקומי או איגוד ערים;

"שנה" ו"חודש" — לפי הלוח הגריגוריאני, ואם צויינה תחילת תקופתם או סופה לפי הלוח העברי בלבד — לפי הלוח העברי;

"שנת כספים" — תקופה מאחד באפריל של שנה פלוגנית עד שלושים ואחד במרס של השנה שלאחריה;

"תאגיד" — גוף משפטי, כשר לחיובים, לזכויות ולפעולות משפטיות;

"תפישה" לענין מקרקעין — לרבות השימוש, ההחזקה או ההגאה שלא כעובד או כפקיד בלבד או לשם השגחה או שמירה בלבד;

"תצהיר" — הצהרה בכתב שניתנה ואומתה באחת הדרכים הקבועות לכך בחיקוק;

"תקנה" — הוראה שניתנה מכוח חוק והיא בת־פעל תחיקתי.

4. מקום שמדובר באדם — אף חבר־בני־אדם במשמע, בין שהוא תאגיד ובין שאינו תאגיד. אדם

5. האמור בלשון יחיד — אף לשון רבים במשמע, וכן להיפך. יחיד ורבים

6. האמור בלשון זכר — אף לשון נקבה במשמע, וכן להיפך. זכר ונקבה

7. המלים "או", "אחר" או ביטוי דומה להן — להבדיל מן המפורט שלפניהן הן באות ולא להקיש לו, זולת אם יש עמן המלים "דומה" או "כיוצא בזה" או ביטוי אחר שמשמעו היקש. הכלל אינו מעין הפרט דוקא

8. הביטוי "עד..." לענין זמן או לענין מובאה — משמעו עד ועד בכלל. "עד..."
9. הביטוי "לפי", לענין חיקוק פלוני, או ביטוי כיוצא בו — משמעו גם לפי תקנות שהותקנו מכוחו של החיקוק. "לפי"
10. (א) מקום שנקבעה תקופה קצובה במספר ימים או שבועות מיום פלוני, אותו יום לא יבוא במנין. תקופות
- (ב) תקופה קצובה במספר חדשים או שנים לאחר אירוע פלוני תסתיים בחדשה האחרון ביום שמספרו בחודש כמספר יום האירוע, ואם היה החודש חסר אותו יום — ביום האחרון של החודש.
- (ג) במנין ימי תקופה יבואו גם ימי מנוחה, פגרה או שבתון שעל פי חיקוק, זולת אם הם הימים האחרונים שבתקופה.
- פרק ג': פירוש הסמכות**
11. הסמכה או חיוב לעשות דבר, בלי קביעת זמן לעשייתו — משמעם שיש סמכות או חובה לעשותו במהירות הראויה ולחזור ולעשותו מזמן לזמן ככל הנדרש לפי הנסיבות. מקום שלא נקבע זמן
12. הסמכה ליתן פטור, הקלה, הנחה וכיוצא באלה — משמעה הסמכה ליתן אותם אף במקצת או בתנאים. סמכות לפטור
13. (א) מקום שניתנה סמכות למנות אדם, להסמיכו או להטיל עליו חובה — מותר לעשות כן בנקיבת שמו או בנקיבת שם משרתו. מינוי והסמכה — כיצד
- (ב) מינוי אדם, הסמכתו או הטלת חובה עליו בנקיבת שם משרתו בלבד — משמעם מינוי, הסמכה או חיוב של מי שממלא את המשרה מזמן לזמן.
14. הסמכה לעשות מינוי — משמעה גם הסמכה להתלות את תקפו, לבטלו, לפטר את מי שנחמנה או להשעותו מתפקידו. סמכות מינוי
15. הסמכה להתקין תקנות או ליתן הוראת מינהל — משמעה גם הסמכה לתקנו, לשנותן, להתלותן או לבטלן בדרך שהותקנו התקנות או ניתנה ההוראה. סמכות התקנה
16. הסמכה למנות גוף של מספר חברים — משמעה גם הסמכה למנות לו יושב ראש ולמנות ממלא מקום לכל חבר שלו. סמכות מינוי גוף
17. (א) הסמכה לעשות דבר או לדון בענין פלוני או להכריע בו — משמעה גם הסמכה לקבוע נוהל עבודה וסדרי דיונים ככל שאלה לא נקבעו בחיקוק. סמכויות עזר
- (ב) הסמכה לעשות דבר או לכפות עשייתו — משמעה גם מתן סמכויות עזר הדרושות לכך במידה המתקבלת על הדעת.
18. הסמכה לדון ולהכריע בערר או בהשגה אחרת על החלטה של רשות — משמעה גם הסמכה לאשר את ההחלטה בשינויים או בלא שינוי, לבטלה ולהחליט החלטה אחרת במקומה או להחזיר את הענין עם הוראות לרשות שהחליטה. סמכות בהשגה ובערר

19. מתן סמכות או הטלת חובה לפי חיקוק אחד, אין בהם כשהם לעצמם כדי לגרוע מסמכות שניתנה או חובה שהוטלה לפי חיקוק אחר.

שמירת סמכויות וחובות

פעולת מספר בני אדם

20. פעולה שהוטלה על מספר בני אדם כשרה אם נעשתה בידי רובם.

פרק ד': דין חיקוקים

שעת תחילה

21. שעת תחילת תקפו של חיקוק היא בשעה 00.01 של יום תחילתו.

סייגים לכוח של ביטול

22. ביטולו של דין אין כוחו יפה —

- (1) להחיות דבר שלא היה לו תוקף בשעה שהביטול נכנס לתקפו;
- (2) להשפיע על פעולה קודמת של הדין המבוטל או על מה שנעשה לפיו;
- (3) להשפיע על זכות או חיוב שלפי הדין המבוטל ועל עיצום בשל עבירה עליו.

תקנות ומינויים לפי חיקוק שבוטל

23. משבוטל חיקוק, בטלים עמו התקנות והמינויים שנעשו מכוחו; אולם מקום שהחיקוק המבטל קובע הוראות במקום המבוטלות — התקנות והמינויים שנעשו מכוח ההוראות המבוטלות יעמדו בתקפם עד שיבוטלו בתקנות ובמינויים מכוח החיקוק המבטל.

הנוסח המחייב

24. הנוסח המחייב של כל דין הוא הנוסח שבשפה שבה הוא ניתן; אולם בדין שניתן באנגלית לפני הקמת המדינה ונקבע לו נוסח חדש לפי סעיף 16 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח—1948² — הנוסח החדש מחייב.

פירושם של אזכורים

25. אזכור של חיקוק בחיקוק אחר — כוונתו לחיקוק המאוזכר כנוסחו בשעה שנוקקים לו, לרבות הוראות שנוספו בו והוראות שבאו במקומו בחיקוק אחר.

סטיה מטופס

26. טופס שנקבע בחיקוק — סטיה קלה ממנו, שאין בה כדי לפגוע בעיקר או להטעות, אינה פוסלת את הנעשה לפיו.

פרק ה': שונות

תיקון פקודת הראיות

27. בפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א—1971³ —

(1) אחרי סעיף 34 יבוא:

34א. דבר שפורסם ב"רשומות" חזקה שנעשה כראוי, והוא הדין בכל דבר שפרסם המדפיס הממשלתי אף שלא ברשומות.

"רשומות" — ראה

34ב. התאריך הנקוב של גליון "רשומות" הוא יום פרסומו; תאריך הפרסום של "רשומות"

(2) בפרק ה', לפני סעיף 58 יבוא:

57. כל דין הוא מן המפורסמות שאינן צריכות ראייה, אם אין הוראה אחרת משתמעת. "הדין הוא כמפורסמות"

² ע"ר התש"ח, תוס' א', עמ' 1.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

57. מקום שחיקוק מתיר או מחייב להמציא מסמך על ידי הדואר, בין שהוא נוקט לשון "המצאה" ובין שהוא נוקט לשון "נתינה" או "שליחה" או לשון אחרת, רואים את ההמצאה — אם אין הוראה אחרת משתמעת — כמבוצעת —

- (1) אם דורך מכתב המכיל את המסמך והמען על המכתב היה כשורה ודמי המשלוח שולמו מראש או שהמכתב היה פטור מתשלום דמי דואר או נושא עליו סימן המעיד כי הוא נשלח בשירות המדינה;
- (2) במועד שבו היה המכתב מגיע לתעודתו בדרך הרגילה של הדואר, אם לא הוכח היפוכו של דבר."

28. בחוק נכסי המדינה, התשי"א—1951,⁴ אחרי סעיף 8 יבוא:

תיקון חוק
נכסי המדינה

א8. (א) מקום שחיקוק מחייב אדם בתשלום היטל, אגרה, עמלה או גמול כספי אחר בעד פעולה של עובד ציבורי או של משרד ציבורי, ומקום שבית המשפט או רשות אחרת הטילו קנס או תשלום אחר או פסקו חילוט — יימסר הכסף או המחולט או תמורתו לאוצר המדינה או יועמד לרשותו, אם אין הוראה אחרת משתמעת.

"תשלומי חובה,
חילושים וגבולים

(ב) הוראת סעיף קטן (א) אינה גורעת מכוחה של הוראה המזכה אדם לקבל, או מתירה לתת לו, חלק מן הקנס או מן התמורה."

29. בסעיף 25 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג—1973,⁵ במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

תיקון חוק החוזים
(חלק כללי)

"(ד) סעיפים 2, 4, 5, 6, 7, 8 ו-10 לחוק הפרשנות, התשמ"א—1981, וסעיף 57 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א—1971, יחולו, בשינויים המחוייבים, גם על פירושו של חוזה, אם אין הוראה אחרת לענין הגדון ואם אין בענין הגדון או בהקשרו דבר שאינו מתיישב עם תחולה כאמור."

30. בסעיף 10(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח—1948, המלים "תאריך הרשומות נחשב כתאריך הפרסום" — יימחקו.

תיקון פקודת סדרי
השלטון והמשפט

31. פקודת הפרשנות, למעט סעיפים 16(2) ו-17, 19 ו-42 — בטלה.

ביטול

32. תחילתו של חוק זה ביום ג' בתשרי התשמ"ב (1 באוקטובר 1981).

תחילה

33. חוק זה יפורסם תוך שלושים ימים מיום קבלתו בכנסת.

פרסום

מנחם בגין
ראש הממשלה

יצחק נבון
נשיא המדינה

4 ס"ח התשי"א, עמ' 52.
5 ס"ח התשל"ג, עמ' 118.